

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 42 ฉบับที่ 16 : 29 เมษายน 2554   **Volume 42 Number 16 : April 29, 2011**
 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

สรุปสถานการณ์การเฝ้าระวังอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ประจำเดือนมีนาคม 2554
 (Adverse Event Following Immunization: AEFI surveillance, March 2011)

✉ kanoktip@health.moph.go.th   กนกทิพย์ ทิพย์รัตน์, ดารินทร์ อารีโยโชคชัย

1. จำนวนรายงานสะสม พ.ศ. 2554
 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 31 มีนาคม 2554 สำนักระบาดวิทยาได้รับรายงาน AEFI จำนวน 119 รายงาน เป็นรายงานที่มีการสอบสวนผู้ป่วย (รายงาน AEFI 1, AEFI 2) 82 รายงาน แบ่งเป็นอาการร้ายแรง 42 รายงาน โดยเป็นกรณีเสียชีวิต 3 รายงาน และอาการไม่ร้ายแรง 40 รายงาน ส่วนรายงานที่ไม่มีการสอบสวนผู้ป่วย (รายงาน 506) มีจำนวน 37 รายงาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลรายงานที่มีการสอบสวนสามารถคิดอัตราการรายงาน AEFI ตามชนิดวัคซีนในโปรแกรมการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของประเทศไทย ได้ดังรูปที่ 1
 2. รายงาน AEFI เดือนมีนาคม พ.ศ. 2554
 วันที่ 1 - 31 มีนาคม 2554 ได้รับรายงาน AEFI ทั้งหมด 62 ราย เป็นรายงานที่มีการสอบสวนผู้ป่วย 47 รายงาน (ร้อยละ 76) แบ่งตามชนิดวัคซีนได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายงาน AEFI ตามชนิดวัคซีนเดือนมีนาคม 2554

วัคซีน*	จำนวนรายงาน AEFI		การประเมินสาเหตุของอาการร้ายแรง	
	อาการไม่ร้ายแรง	อาการร้ายแรง	เกี่ยวข้องกับวัคซีน	พิจารณาโดยคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ
DTP	10	14	13 febrile convulsion, 1 cellulitis	-
DTP-HB	7	6	6 febrile convulsion	1 death (ข้อมูลไม่เพียงพอที่จะสรุปสาเหตุเนื่องจากเสียชีวิตที่บ้านในลักษณะที่เข้าได้กับ Sudden infant death syndrome)
OPV	11	0	-	-
JE	8	6	6 febrile convulsion	-
MMR	4	0	-	-

สารบัญ	
◆ ประเมินความพึงพอใจต่อรายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ พ.ศ. 2553	241
◆ สรุปสถานการณ์การเฝ้าระวังอาการภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ประจำเดือนมีนาคม 2554	245
◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 16 ระหว่างวันที่ 17-23 เมษายน 2554	202
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 16 ระหว่างวันที่ 17-23 เมษายน 2554	203

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งใน และต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรือ งาน ศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาศ
นายแพทย์ธวัช จายน้อยอิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
นายองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี

บรรณาธิการประจำฉบับ : ปริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : นายแพทย์โสภณ เอี่ยมศิริถาวร

กองบรรณาธิการ

ปริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์ สิริลักษณ์ รังมิวงค์ พงษ์ศิริ วัฒนาศุภกิจดัด
กรรณิการ์ หมอนพั้งเทียม อรพรรณ สุภาพ

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สมุทรจันท์ พิชรี ศรีหมอก
น.สพ. อิศศักดิ์ ชักนำ สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์

ฝ่ายจัดส่ง : พูนทรัพย์ เปียมณี เซดชัย ดาราแจ้ง

ฝ่ายศิลป์ : ประมวล ทุมพงษ์ อรพรรณ สุภาพ

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : ปริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์ อรพรรณ สุภาพ

ประชาสัมพันธ์

เรียน สมาชิก wesr ทุกท่าน

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ ASEAN Plus Three Countries ในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของ ASEAN+3 (www.aseanplus3-aid.info) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านโรคอุบัติใหม่ การระบาดของประเทศไทย จิวขอสัญญาสมาชิกทุกท่าน หากมีผลงานต้องการเผยแพร่ เช่น การสอบสวนโรคระบาด เป็น Abstract / ไฟล์ฉบับสมบูรณ์ (** ต้องเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด**) ในรายงานมีแผนภูมิกราฟรูปภาพได้ (แบบไฟล์ต้นฉบับภาษาไทยมาด้วยได้)

*****กรุณาส่งไปที่อีเมล borworn67@yahoo.com *****

โดยใส่ Subject อีเมลล์ว่า: For ASEAN publishing เพื่อผู้รับผิดชอบจะได้คัดผลงานของท่านไปเผยแพร่ในหมู่ประเทศอาเซียนต่อไป

หมายเหตุ

- * ผู้ป่วยหนึ่งรายอาจได้รับวัคซีนมากกว่า 1 ชนิด
- ** อัตราการรายงาน คำนวณจากจำนวนวัคซีนที่กระจายไปตามระบบ VMI ขององค์การเภสัชกรรม ซึ่งอาจไม่มีข้อมูลการกระจายในบางชนิดวัคซีน ในบางเดือน ส่วนวัคซีนไขหวัดใหญ่ตามฤดูกาล คำนวณจากรายงานการให้บริการวัคซีนของสำนักโรคติดต่อทั่วไป
- *** การประเมินสาเหตุของอาการร้ายแรง
  - ไม่เกี่ยวข้องกับวัคซีน (Unrelated) หมายถึง อาการที่เกิดขึ้นอธิบายไม่ได้ด้วยวัคซีน รวมทั้งระยะเวลาที่เกิดอาการเข้าไม่ได้กับสาเหตุจากวัคซีน
  - ไม่น่าจะเกี่ยวข้องกับวัคซีน (Unlikely) หมายถึง อาการที่เกิดขึ้นอธิบายได้น้อยกว่าจะเกิดจากวัคซีน แต่ระยะเวลาที่เกิดอาการอาจเข้าได้กับวัคซีน
  - อาจเกี่ยวข้องกับวัคซีน (Possible) หมายถึง อาการที่เกิดขึ้น มีความเป็นไปได้เท่า ๆ กัน ทั้งเกิดจากวัคซีน หรือเกิดจากสาเหตุอื่น ๆ แต่ระยะเวลาที่เกิดอาการอาจเข้าได้กับสาเหตุจากวัคซีน
  - น่าจะเกี่ยวข้องกับวัคซีน (Probable) หมายถึง อาการที่เกิดขึ้น มีความเป็นไปได้ว่าเกิดจากวัคซีนมากกว่าจากสาเหตุอื่น ๆ และระยะเวลาที่เกิดอาการเข้าได้กับสาเหตุจากวัคซีน
  - เกี่ยวข้องกับวัคซีน (Very likely) หมายถึง อาการที่เกิดขึ้นอธิบายได้ด้วยวัคซีน และไม่มีสาเหตุอื่น ๆ
- 3. การประเมินสาเหตุผู้ป่วยอาการร้ายแรงโดยคณะผู้เชี่ยวชาญพิจารณาสาเหตุของ AEFI ประจำเดือนมีนาคม 2554 (ตารางที่ 2)
- 4. ข้อเสนอแนะ
  - 4.1 AEFI เป็นสิ่งที่คาดได้ว่าจะเกิด ควรมียาตามอย่างสม่ำเสมอ เช่น อัตราการเกิด febrile convulsion ภายหลังการรับวัคซีน DTP โดยทั่วไปอยู่ที่ 60 ต่อแสนโดส แต่จากการเฝ้าระวังพบว่า ยังมีรายงานต่ำกว่าความเป็นจริงมาก ทุกสถานบริการสาธารณสุขจึงควรดำเนินเฝ้าระวังอย่างเข้มแข็งให้มากขึ้น เพื่อเป็นการประกันความปลอดภัยของวัคซีนและการให้บริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
  - 4.2 การรายงาน AEFI จำเป็นต้องทราบรายละเอียดของการเกิดอาการและรายละเอียดของวัคซีน เพื่อการติดตามความปลอดภัยของวัคซีนแต่ละชนิด แต่ละร่นการผลิต จึงกำหนดให้สอบสวนและรายงานด้วยระบบรายงานเฉพาะ ได้แก่ การรายงานตามแบบฟอร์ม AEFI 1 และ 2 ไม่ควรรายงานด้วยระบบรายงาน-

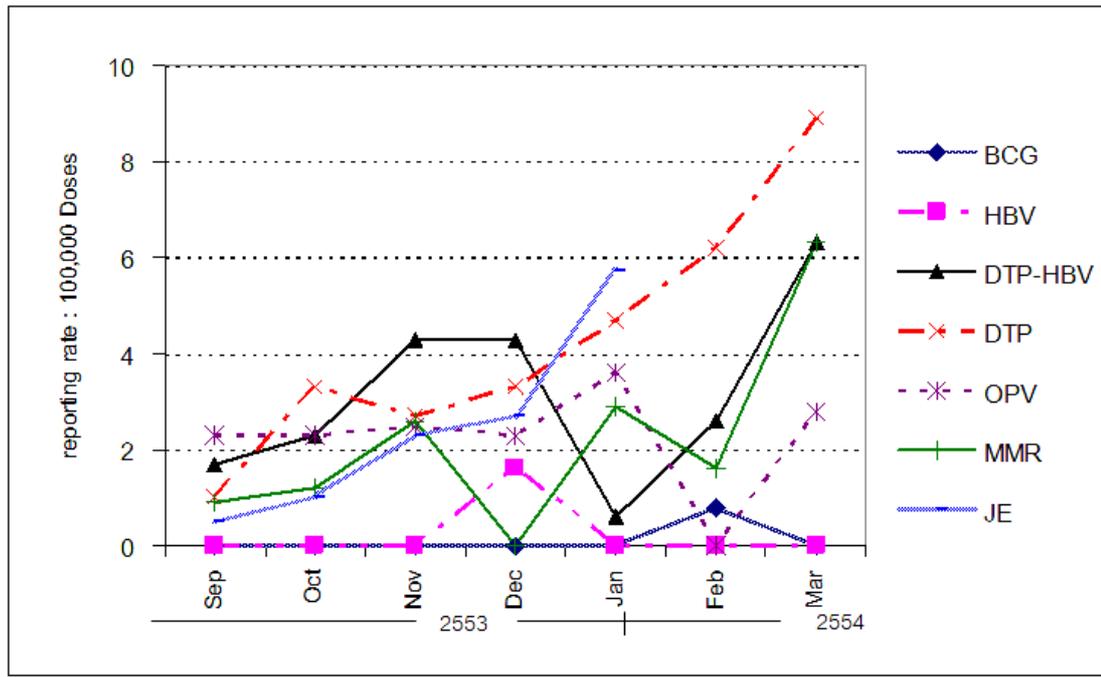
506 เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการสอบสวนผู้ป่วย

4.3 การรายงาน AEFI ควรรายงานมายังสำนักระบาดวิทยาภายใน 48 ชั่วโมง โดยเฉพาะกรณีร้ายแรง เพื่อให้มีการเสนอแนะและตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ในเดือนมีนาคม 2554 มีรายงาน AEFI ที่รายงานมายังสำนักระบาดวิทยาทันเวลาเพียงร้อยละ 47

4.4 ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอาการภายหลังได้รับวัคซีน

- การสอบสวนทารกเสียชีวิตไม่ทราบสาเหตุ ควรขอส่งศพชั้นสูตรหากสามารถดำเนินการได้ หรืออย่างน้อยควรตรวจสอบสภาพแวดล้อมการเสียชีวิตให้ชัดเจน เช่น สภาพสิ่งแวดล้อมที่ทารกนอนเสียชีวิต รอยสัตว์มีพิษกัด คราบน้ำมันในปากและทางเดินหายใจ เป็นต้น

- ทารกที่มีภาวะขาดสารอาหารอย่างรุนแรง ควรแนะนำให้รับวัคซีนที่โรงพยาบาล เพื่อให้อยู่ภายใต้การสังเกตอาการภายหลังได้รับวัคซีน และให้การรักษาโดยแพทย์

หมายเหตุ อัตราการรายงาน AEFI คำนวณจากจำนวนรายงานที่มีการสอบสวนผู้ป่วยและจำนวนวัคซีนที่กระจายไปตามระบบ VMI ขององค์การเภสัชกรรมในแต่ละเดือน ในเดือนกุมภาพันธ์ และ มีนาคม 2554 มีรายงาน AEFI ภายหลังจากฉีด JE จำนวน 4 และ 14 รายงานตามลำดับ แต่ไม่มีข้อมูลการกระจายวัคซีน จึงไม่สามารถคิดอัตราการรายงานได้

รูปที่ 1 อัตราการรายงาน AEFI ตามชนิดวัคซีนใน EPI program รายเดือน พ.ศ. 2553 - 2554

ตารางที่ 2 การประเมินสาเหตุผู้ป่วยอาการร้ายแรงโดยคณะผู้เชี่ยวชาญพิจารณาสาเหตุของ AEFI ประจำเดือนมีนาคม 2554

รายที่	จังหวัด	เพศ อายุ โรคประจำตัว	วัคซีน - วันที่ได้รับ	วันเริ่มป่วย	อาการ	การวินิจฉัยของแพทย์	ผลการประเมินสาเหตุ
1	สุโขทัย	ญ. 1 ปี 8 เดือน severe malnutrition	DTP-HB, OPV 10 ก.พ. 54	10 ก.พ. 54	นอนหลับแล้วเสียชีวิต ไม่ทราบสาเหตุ	ไม่ได้ไปโรงพยาบาล	Sudden infant death syndrome ไม่สามารถสรุปสาเหตุได้เนื่องจากข้อมูลไม่เพียงพอ
2	ระยอง	ญ. 2 เดือน	วัคซีนรวม 6 ชนิด (DTP-HB-IPV-Hib) 9 มี.ค. 54	10 มี.ค. 54	ไข้ ตัวเขียว หายุดหทัยใจ เสียชีวิต	Shock with unknown caused	สงสัยภาวะ inborn error แต่ไม่สามารถสรุปสาเหตุได้แน่ชัดเนื่องจากข้อมูลไม่เพียงพอ